

DET KONGELIGE
KUNNSKAPSDEPARTEMENT

Universitetet i Oslo
Postboks 1072 Blindern
0316 OSLO

Deres ref

Vår ref

Dato

17/4221

21. desember 2017

Statsbudsjettet for 2018, kap. 260 - Tildelingsbrev for Universitetet i Oslo

På bakgrunn av Stortingets behandling av statsbudsjettet for 2018 sender Kunnskapsdepartementet med dette tildelingsbrev til institusjonen. Tildelingsbrevet er Kunnskapsdepartementets årlige styringsdokument og skal distribueres til alle medlemmer av institusjonens styre. Eventuelle endringer eller ytterligere tildelinger blir formidlet gjennom supplerende tildelingsbrev i løpet av 2018.

Departementet gjør oppmerksom på at tildelingsbrevet skal publiseres på institusjonens nettsider så snart det er mottatt, jf. *Bestemmelser om økonomistyring i staten*, pkt. 2.3.2.

Tildelingsbrevet for 2018 består av følgende deler:

1. Regjeringens prioriteringer og forventninger	2
2. Mål.....	8
3. Budsjett for 2018.....	16
4. Andre forutsetninger og krav.....	18
5. Rapportering og resultatoppfølging.....	21

Postadresse
Postboks 8119 Dep
0032 Oslo
postmottak@kd.dep.no

Kontoradresse
Kirkeg. 18
www.kd.dep.no

Telefon*
22 24 90 90
Org no.
872 417 842

Avdeling
Universitets- og
høyskoleavdelingen

Saksbehandler
Mai-Lin Hofsøy
22 24 77 43

1. Regjeringens prioriteringer og forventninger

1.1 Kvalitet, omstilling og nyskaping

Høyere utdanning og forskning er viktig for omstilling og velferd, økonomisk vekst og sosial utvikling for samfunnet og den enkelte. Universiteter og høyskoler har et stort ansvar. Stadig kvalitetsutvikling, samspill med andre aktører og gjennomføring av prioriteringer er sentralt.

Regjeringen har høye ambisjoner for videre utvikling av kvaliteten i norsk høyere utdanning og forskning. Arbeidet med å heve kvaliteten er nødvendig, ikke fordi tilstanden er dårlig, men fordi Norge skal håndtere store samfunnsutfordringer og endringer. Kunnskap er grunnlaget for den omstillingen Norge skal gjennom, og for å håndtere de store utfordringene verden står overfor, for eksempel miljøutfordringene. Kunnskap er også helt avgjørende for at flere mennesker kan klare seg av egen kraft, og at færre opplever å falle ut av samfunnet. Mer enn noen gang trenger vi innovative løsninger både i privat og offentlig sektor. Digitalisering og automatisering vil sette ekstra trykk på denne utviklingen. Det gir oss store og uante muligheter, men betinger at vi har kunnskapen og kompetansen til å utnytte dem.

Regjeringen har lagt frem flere meldinger og proposisjoner for Stortinget som skal bidra til å realisere ambisjonene om høyere kvalitet. Tre områder som vil ha særlig oppmerksomhet fremover er personalpolitikk, livslang læring og dimensjonering av studietilbud. Det første handler om å ivareta talentene våre bedre. Vi har flere utfordringer, og en av dem er at for mange faglig ansatte har midlertidige stillinger over lenger tid. Departementet har satt ned et ekspertutvalg som skal se på stillingsstrukturen i sektoren. Oppfølgingen av rapporten blir viktig. Det neste vi må gripe fatt i, er universiteter og høyskolars rolle i livslang læring. Det foregår betydelige endringer i arbeidslivet, og universiteter og høyskoler er underutnyttet som bidragsytere til etter- og videreutdanning. Den tredje problemstillingen er dimensjonering av studietilbud. Hovedregelen i dag er at universiteter og høyskoler selv har ansvar og myndighet til å tilpasse kapasiteten i studietilbud til etterspørselen innenfor de økonomiske rammene. I praksis ser vi imidlertid at det er svært krevende å foreta omprioriteringer. Vi må sammen finne noen mekanismer som gjør det mulig å sikre at studier med spesielt stor etterspørsel kan prioriteres.

Styrene ved universitetene og høyskolene har betydelig myndighet, handlingsrom og ansvar, og spiller en nøkkelrolle for at regjeringens politikk blir gjennomført. Regjeringen har forventninger til at institusjonene setter seg høye mål, gjør prioriteringer og bidrar til å gjennomføre endringer vedtatt av Stortinget. Regjeringen har mange krav og forventninger til sektoren, og det kan være krevende å skape de nødvendige endringene. Prosessen rundt de flerårige utviklingsavtalene som innføres for alle institusjonene fra 2019, er en arena for dialog mellom institusjonene og departementet om de enkelte institusjonenes ambisjoner, utfordringer og muligheter knyttet til kvalitetsutvikling, faglig profil og arbeidsdeling.

Struktur og kvalitet

Sektoren har de siste årene vært gjennom store endringer. Meld. St. 18 (2014–2015) *Konsentrasjon for kvalitet. Strukturreform i universitets- og høyskolesektoren* har ført til

sammenslåinger og færre og større institusjoner. Strukturendringene er et virkemiddel for å skape høyere kvalitet. Det gjenstår mye arbeid før målene med reformen er realisert. Det er viktig at institusjonene fortsetter arbeidet med å heve kvaliteten gjennom faglig konsolidering og gjennomgang av utdannings- og forskningsområdene. Det er høye forventninger til hva det nye institusjonslandskapet vil gi av faglige gevinster. Departementet vil følge opp gjennom styringsdialogen.

Kvalitet i utdanningen skapes i hovedsak lokalt. Tiltak og rammebetingelser fra myndighetene skal legge til rette for det arbeidet som må skje på den enkelte institusjon. I Meld. St. 16 (2016–2017) *Kultur for kvalitet i høyere utdanning* er det formulert mange forventninger til institusjonenes arbeid. Sentralt er gjennomgang av studieprogrammene for å sikre helhet og sammenheng, økt bruk av fagfellevurderinger for å styrke kvalitetskulturen og utvikling av meritteringssystemer for utdanning for å bidra til at arbeidet med å utvikle god undervisning verdsettes. Alle universiteter og høyskoler skal utvikle meritteringssystemer for utdanning i løpet av 2019. De overordnede nasjonale rammene er at meritteringen skal være frivillig og søknadsbasert, og studentenes læring må ligge til grunn for utforming av systemene. Videre må den kollegiale læringskulturen tillegges vekt når kriteriene for merittering utarbeides, og status som merittert underviser bør tildeles etter en prosess med fagfellevurdering. Kunnskapsdepartementet vil fortsette å styrke de nasjonale tiltakene for å utvikle utdanningskvaliteten. Departementet vil bygge ut en nasjonal arena for kvalitet i høyere utdanning for å stimulere til kunnskap, kompetanse og innovativt arbeid. Videre skal rapporten fra arbeidsgruppen som har utredet forslag til krav til pedagogisk kompetanse følges opp, og langtidsplanen, Meld. St. 7 (2014–2015) *Langtidsplan for forskning og høyere utdanning 2015–2024*, skal revideres i 2018.

Kunnskapsdepartementet har lagt frem en strategi for digitalisering av høyere utdanning og forskning, *Digitaliseringsstrategi for universitets- og høyskolesektoren 2017-2021*. Digitalisering og IKT er sentrale verktøy for å bidra til samspill, heve kvaliteten og relevansen i forskning og høyere utdanning og som tiltak for en mer effektiv og fremtidsrettet høyere utdannings- og forskningssektor. Ambisjonen er at vi klarer å utnytte de mulighetene teknologien gir. Vi forventer at alle høyskoler og universiteter løfter digitalisering opp på et strategisk nivå og utarbeider mål og forpliktende tiltak for digitalisering av utdanning og forskning, herunder digitalisering av læringsprosesser.

Humaniora

Meld. St. 25 (2016–2017) *Humaniora i Norge* tar utgangspunkt i at de humanistiske fagene bidrar til økt forståelse av historie, kultur, identitet, verdier og religion, og derfor står sentralt i møtet med vår tids store utfordringer. Universiteter og høyskoler bør legge til rette for mer utfordringsdrevet humanistisk forskning og utdanning med vekt på områdene integrering, migrasjon og konflikter, de store teknologiskiftene, samt klima, miljø og bærekraft. Institusjonene bør vurdere hvordan studieprogrammene samsvarer med behovene i arbeidslivet og kandidatenes karrieremuligheter. Videre er det viktig at relevante disiplinifaglige humanioramiljøer involveres i lærerutdanningene, og at humanioramiljøene

deltar mer aktivt i utviklingen av norsk skole, blant annet gjennom læreplanarbeid og utvikling av læremidler.

Rekruttering og karriere

Regjeringen legger vekt på at det skal være attraktivt å søke seg til universiteter og høyskoler, og at personalet stimuleres til faglig utvikling gjennom hele karrieren.

Karriereveiledningen må styrkes, og det er viktig å legge til rette for utviklingsmuligheter gjennom nasjonalt og internasjonalt samarbeid og utveksling. Det forventes at institusjonene reduserer bruken av midlertidige ansettelse og at ansettelsesprosessene er åpne og transparente. Doktorgradsutdanningen må innrettes og dimensjoneres for å ivareta hele samfunnets behov, blant annet gjennom oppfølging av satsingene på realfag og teknologi.

Bekjempelse av seksuell trakassering

Departementet viser til den siste tidens samfunnsdebatt knyttet til seksuell trakassering og kampanjen #metoo. Lovverket slår fast at studenter og ansatte skal ha et fullt forsvarlig lærings- og arbeidsmiljø. Arbeidsmiljølovens generelle varslingsregler, herunder kravet om å utarbeide varslingsrutiner som ble lagt inn fra 1. juli 2017, er også viktige i denne sammenhengen. I universitets- og høyskolesektoren gjelder selvfølgelig disse reglene for alle ansatte, og vi forutsetter at det gjelder tilsvarende for studenter. Regelverket er således dekkende og tydelig. Derimot er det mye som tyder på at holdninger og kultur mange steder ikke sikrer lærings- og arbeidsmiljø fritt for seksuell trakassering og press. Dette er særlig viktig å ha oppmerksomhet på ved universiteter og høyskoler som naturlig preges av et skjevt maktforhold mellom for eksempel ansatte og studenter og mellom etablerte ansatte og ansatte som er i en tidlig fase i karrieren. Departementet vil understreke at tilliten til at sektoren forvalter sitt samfunnsansvar, er avhengig av at sektoren håndterer denne skjevheten i maktforhold på en god måte. Regjeringen legger til grunn at det skal være en nulltoleranse for seksuell trakassering. Departementet forventer at universitetene og høyskolene jobber aktivt for å hindre at trakassering skjer, at det er tydelige rapporteringskanaler for hendelser og at henvendelser om trakassering følges skikkelig opp. Departementet har merket seg at sektoren selv gjennom Universitets- og høyskolerådet (UHR) har understreket at det er viktig med samordning og kartlegging, forebygging, varsling, oppfølging og lederopplæring. Departementet ser positivt på at UHR vil lage en egen arbeidsgruppe for å jobbe med dette, og departementet imøteser resultater fra institusjonenes arbeid.

Åpen forskning

Åpen tilgang til forskningsresultater og tilgjengeliggjøring og deling av data er samfunnsøkonomisk lønnsomt og viktig for økt kvalitet i forskning og utdanning. Regjeringen har derfor vedtatt *Nasjonale mål og retningslinjer for åpen tilgang til vitenskapelige artikler og Nasjonal strategi for tilgjengeliggjøring og deling av forskningsdata*. Universiteter og høyskoler har en avgjørende rolle i dette arbeidet. Institusjonene må følge opp og bidra til økt åpenhet i forskningen. Departementet oppfordrer derfor også til å vurdere signering av *The San Francisco Declaration on Research Assessment (DORA)*.

Lærerutdanning

Lærerutdanning 2025, nasjonal strategi for kvalitet og samarbeid i lærerutdanningene, samler trådene fra pågående prosesser og fastsetter langsiktige mål for det videre arbeidet. Hovedbudskapet er tettere samarbeid mellom praksisfeltet og lærerutdanningene for felles og gjensidig utvikling. Utviklingen av partnerskap med barnehage- og skoleeiere om lærerutdanningsbarnehager og lærerutdanningskoler er et sentralt tiltak. Det er et krevende og langsiktig arbeid hvor det stilles store forventinger til institusjonene.

Helse- og sosialfagutdanningene

Regjeringen har iverksatt et nytt styringssystem for helse- og sosialfagutdanningene. Regjeringen vil med det nye styringssystemet gi utdanningene selv, tjenestene og sektormyndighetene økt innflytelse på det faglige innholdet. Som en del av det nye systemet utvikles nasjonale retningslinjer for hver enkelt av grunnutdanningene i helse- og sosialfag. Programgrupper opprettes for hvert av studieløpene, og institusjonene må legge til rette for faglig deltakelse i dette viktige arbeidet.

EU-samarbeid

Det er av stor betydning at norske utdannings- og forskningsmiljøer deltar aktivt i de virkemidler som er etablert i EU. Norge bidrar med store investeringer som skal fremme forskning og utdanning av høy kvalitet. Regjeringen har mål om økt deltakelse i Horisont 2020 og Erasmus+, jf. *Strategi for forsknings- og innovasjonssamarbeidet med EU, Horisont 2020 og ERA*. Institusjonene må spisse innsatsen og konsentrere seg om områder der de har gode forutsetninger for å lykkes. Å øke deltakelsen i ERC (European Research Council) er en særlig utfordring. Det er viktig å arbeide målrettet med å fremme internasjonal erfaring og selvstendighet tidlig i karrieren. Universitetene og høyskolene må holde seg oppdatert på og delta i dialogen om det nye rammeprogrammet for forskning og innovasjon.

Omorganisering

Regjeringen omorganiserer de sentraladministrative virksomhetene i kunnskapssektoren for å legge til rette for høyere kvalitet og en mer effektiv oppgaveløsning, samt for å lokalisere flere statlige arbeidsplasser utenfor Oslo. Kunnskapsdepartementet ønsker tydeligere arbeidsdeling og bedre samordning i sektoren. Virksomhetene er avhengige av både hverandre og andre aktører i og utenfor sektoren for å nå de overordnede målene for kunnskapssektoren. Vi forventer at alle virksomheter samarbeider for å nå de overordnede målene for kunnskapssektoren, og bidrar til hverandres måloppnåelse der det er mulig.

Kunnskapsdepartementets avdelingsstruktur skal i 2018 omorganiseres for å bedre departementets evne til å håndtere viktige sektorfaglige utfordringer. Som del av omorganiseringen har departementet identifisert strategiske innsatsområder som skal ha særlig oppmerksomhet i departementets arbeid fremover: kunnskapsgrunnlag for politikkkutforming og gjennomføring, digitalisering, styring og samordning. Departementets underliggende virksomheter har mye kompetanse på disse områdene. For å lykkes med våre mål og ambisjoner, er departementet avhengig av å kunne dra veksler på og samarbeide tett med våre underliggende virksomheter. Med ny organisering av departementet og de

sentraladministrative virksomhetene ønsker vi å styre kunnskapssektoren mer strategisk og helhetlig. Departementet ønsker at virksomhetene skal få en mer aktiv rolle i arbeidet med å utforme og gjennomføre utdannings- og forskningspolitikken.

1.2 Prioriteringer i statsbudsjettet for 2018

Over Kommunal- og moderniseringsdepartementets budsjett er det for 2018 vedtatt 50 mill. kroner i startbevilgning for ny bygning for livsvitenskap ved Universitetet i Oslo og 6 mill. kroner for å føre videre prosjektering av brukerutstyr for nytt utstillingsveksthus ved Naturhistorisk museum ved Universitetet i Oslo. For øvrig viser vi til *Orientering om statsbudsjettet 2018 for universitet og høyskolar* med oversikt over universitets- og høyskolebygg over Kommunal- og moderniseringsdepartementets budsjett.

Over Helse- og omsorgsdepartementets budsjett er det for 2018 vedtatt låneramme for å bygge et nytt klinikkbygg på Radiumhospitalet, inkludert arealer for medisinstudiet ved Universitetet i Oslo. Helse Sør-Øst RHF får 100 pst. lån for å bygge universitetsdelen av prosjektet, jf. prinsipper for finansiering av nye universitetsareal for medisinstudiet i sykehus. Foreløpige, grove estimater per i dag viser at de samlede husleieutgiftene for universitetsdelen kan bli i størrelsesorden 8-9 mill. kroner. Universitetet i Oslo vil få tildelt midler til å dekke 50 pst. av husleieutgiftene for disse arealene, når de står ferdige. De resterende husleieutgiftene for medisinstudiet i klinikkbygget ved Radiumhospitalet må finansieres innenfor universitets gjeldende budsjetttramme. Behov for midler til brukerutstyr kan meldes inn som satsingsforslag i de ordinære budsjettprosessene, jf. Prop. 1 S (2017-2018).

Over Kunnskapsdepartementets budsjett er det over programkategori 07.60 Høyere utdanning følgende hovedprioriteringer for 2018:

- 100 mill. kroner i økning av basismidler for universitetene og høyskolene
- 50 mill. kroner til planlegging og første fase av prosjektering av en samlet fremtidig campus for NTNU.
- 27 mill. kroner i husleiemidler til nybygg ved Universitetet i Bergen, tidligere Kunst- og designhøgskolen i Bergen
- 46 mill. kroner til 590 nye studieplasser, herav 500 nye studieplasser i IKT fra 2018, og opptrapping av 500 studieplasser i IKT fra statsbudsjettet for 2017
- 23 mill. kroner til 56 nye rekrutteringsstillinger
- 20 mill. kroner til virkemidler i den nye nasjonale arenaen for kvalitet i høyere utdanning
- 20 mill. kroner til oppgradering av forskningsfartøyet Helmer Hansen, som del av opptrappingsplanen i langtidsplanen for forskning og høyere utdanning

- 12 mill. kroner knyttet til åpen forskning, som del av opptrappingsplanen i langtidsplanen for forskning og høyere utdanning
- 12 mill. kroner til medisinsk utstyr og inventar ved SEARCH ved Norges miljø- og biovitenskapelige universitet
- 10 mill. kroner til desentralisert yrkesfaglærerutdanning, herav 30 studieplasser, fem rekrutteringsstillinger og utviklings- og utstyrsmidler
- 10 mill. kroner til Senter for entreprenørskap i grunnskolen ved Høgskolen i Innlandet/Østlandsforskning
- videreføring av satsingene på de femårige grunnskolelærerutdanningene fra 2017
- videreføring av nivået fra 2016 med tilsagn om tilskudd til 2 200 nye studentboliger
- videreføring av 145 mill. kroner til samarbeid, arbeidsdeling, konsentrasjon og sammenslåing
- videreføring av ordningen med 75 mill. kroner til oppgradering av bygg ved de statlige selvforvaltende institusjonene
- 66 mill. kroner til videreføring og opptrapping av studieplasser og videreføring av rekrutteringsstillinger for å følge opp revidert nasjonalbudsjett for 2017

Avbyråkratiserings- og effektiviseringsreformen medfører reduserte bevilgninger til driftsutgifter tilsvarende 0,7 prosent i 2018.

For en mer utfyllende omtale av satsingene viser vi til Innst. 12 S (2017–2018) og Prop. 1 S (2017–2018) for Kunnskapsdepartementet.

1.3 Nasjonalt senter for naturfag i opplæringen

Kunnskapsdepartementet viser til beslutning om at ansvaret for Nasjonalt senter for naturfag i opplæringen overføres til Universitetet i Oslo fra og med 1. januar 2018, jf. Prop. 1 S (2017–2018) og Meld. St. 21 (2016–2017) *Lærelyst – tidlig innsats og kvalitet i skolen*. Tidligere mandater og avtaler mellom departementet og de nasjonale sentrene i grunnopplæringen er dermed ikke lenger gjeldende.

Departementet forventer at Universitetet i Oslo benytter de overførte midlene til å bidra til at barn, unge og voksne kan få en likeverdig og tilpasset opplæring av høy kvalitet i et inkluderende fellesskap. Universitetet i Oslo skal gjennom sin virksomhet bidra til økt kvalitet i naturfagopplæringen. Midlene skal bidra til å utvikle ressurser, arbeidsmåter og læringsstrategier som legger til rette for økt kompetanse, motivasjon og interesse for naturfag både i barnehagen og grunnopplæringen. Tiltak skal være rettet mot alle barn og unge, også de som strever med naturfag, og de med stort læringspotensial. Bærekraftig utvikling er et tverrfaglig emne, og det er også en del av naturfaget. Universitetet i Oslo skal bidra til økt kunnskap om de ulike dimensjonene ved bærekraftig utvikling.

Universitetet i Oslo skal videreføre arbeidet med forskningsformidling og praksisnær aktivitet og bistand basert på relevant forskning. Aktuelle målgrupper for arbeidet er lærerutdanningene, skole- og barnehageeiere, ledere og ansatte i barnehager og skoler og PP-tjenesten. Universitetet i Oslo skal bidra til at barnehager og skoler får økt kompetanse til å tolke og operasjonalisere rammeplanen og læreplanverket. Universitetet i Oslo skal videre støtte andre institusjoner og særlig lærerutdanningene i deres arbeid med kompetanseutvikling i skolene og barnehagene. Universitetet i Oslo skal også ved behov være rådgiver for nasjonale utdanningsmyndigheter innenfor naturfag.

Nasjonalt senter for naturfag i opplæringen har over tid hatt et mindreforbruk. Universitetet i Oslo skal benytte det akkumulerte mindreforbruket til oppgavene som er beskrevet over.

Avtaler om tilleggsoppdrag som er inngått mellom senteret og Utdanningsdirektoratet før Universitetet i Oslo formelt overtar ansvaret for senteret 01.01 2018, vil gjelde inntil videre. Dette gjelder følgende oppgaver:

- Oppfølging av strategien «Tett på realfag» - nasjonal strategi for realfag i barnehagen og grunnopplæringen (2015-2019) ut strategiperioden, herunder realfagskommuner og realfagsløyper
- Videreføre Den naturlige skolesekken
- Videreføre Lektor2-ordningen

2. Mål

2.1 Om målstrukturen

Departementet har fastsatt overordnede og langsiktige mål for høyere utdanning og forskning. Statlige universiteter og høyskoler skal selv fastsette egne virksomhetsmål og relevante styringsparametere som gjenspeiler institusjonens profil og utviklingsstrategi. Virksomhetsmålene skal bidra til å nå de overordnede målene, jf. Prop. 1 S (2017–2018):

1. *Høy kvalitet i utdanning og forskning*
For å møte utfordringene samfunnet står overfor, må høyere utdanning og forskning ha høy kvalitet. Regjeringen vil at alle utdannings- og forskningsmiljø i Norge skal ha høy kvalitet, og at flere skal hevde seg internasjonalt.
2. *Forskning og utdanning for velferd, verdiskaping og omstilling*
Regjeringen vil at Norge skal være et av de mest innovative landene i Europa. Grunnet for fremtidig verdiskaping og velferd i Norge er å realisere kunnskapssamfunnet. Norge trenger utdanning, forskning, faglig og kunstnerisk utviklingsarbeid, kunnskapsdeling og kandidater som bidrar til nødvendig omstilling, innovasjon og verdiskaping i offentlig og privat sektor.

3. *God tilgang til utdanning*

Regjeringen vil at alle skal ha tilgang til høyere utdanning, og at det skal være mulig for alle å ta høyere utdanning, uavhengig av kjønn, etnisk, sosial, geografisk og økonomisk bakgrunn. Livslang læring er viktig for å legge til rette for nødvendig omstilling og fornying for den enkelte og for samfunns- og arbeidsliv.

4. *Effektiv, mangfoldig og solid høyere utdanningssektor og forskningssystem*

Regjeringen vil at universitets- og høyskolesektoren skal være en differensiert sektor med høy kvalitet og som møter behovene på ulike områder i samfunnet og som kan hevde seg internasjonalt. Det vil fortsatt være behov for samarbeid, arbeidsdeling og faglig konsentrasjon i universitets- og høyskolesektoren etter at strukturreformen er gjennomført. Dette er et tverrgående mål som skal bidra til best mulig måloppnåelse på de tre første målene.

Departementet har fastsatt nasjonale styringsparametre på resultatområder som har særlig oppmerksomhet i styringen av sektoren. Departementet forventer at institusjonen vurderer egne resultater og ambisjoner på de nasjonale styringsparametrene. Se nærmere omtale av de overordnede målene og de nasjonale styringsparameterne i *Orientering om statsbudsjettet 2018 for universitet og høyskolar*.

Mål 1: Høy kvalitet i utdanning og forskning	Mål 2: Forskning og utdanning for velferd, verdiskaping og omstilling	Mål 3: God tilgang til utdanning
<ul style="list-style-type: none"> • andel bachelorkandidater som gjennomfører på normert tid • andel mastergradskandidater som gjennomfører på normert tid • andel ph.d.-kandidater som gjennomfører innen seks år • skår på hvordan studentene oppfatter studiekvaliteten • faglig tidsbruk (timer) per uke blant heltidsstudenter • antall publikasjonspoeng per faglig årsverk • verdien av Horisont 2020-kontrakter per FoU-årsverk • andel utreisende utvekslingsstudenter på Erasmus+ av totalt antall studenter 	<ul style="list-style-type: none"> • andel mastergradskandidater sysselsatt i relevant arbeid et halvt år etter fullført utdanning • bidragsinntekter fra Forskningsrådet per faglig årsverk • andre bidrags- og oppdragsinntekter per faglig årsverk • andel forskningsinnsats i MNT-fag 	<ul style="list-style-type: none"> • kandidattall på helse- og lærerutdanningene¹
Mål 4: Effektiv, mangfoldig og solid høyere utdanningssektor og forskningssystem		
<ul style="list-style-type: none"> • antall studiepoeng per faglig årsverk² • andel kvinner i dosent- og professorstillinger • andel midlertidig ansatte i undervisnings- og forskerstillinger • andel av samlingene og objektene ved universitetsmuseene som er tilstrekkelig sikret og bevart 		

Se Database for statistikk om høgre utdannings (DBH) nettside for dataspesifikasjon.

¹ Kandidatmåltall fremgår av *Orientering om statsbudsjettet 2018 for universitet og høyskolar*.

² Sammen med de andre styringsparametrene under mål 1 og 2 gir denne styringsparameteren indikasjoner på utviklingen i effektiviteten ved den enkelte institusjonen.

2.2 Om utviklingsavtaler

Departementet innfører gradvis en ordning med flerårige utviklingsavtaler mellom departementet og den enkelte av de statlige institusjonene, jf. Prop. 1 S (2017–2018). Utviklingsavtalene skal bidra til å nå målene om høy kvalitet, tydeligere institusjonsprofiler og bedre arbeidsdeling.

I 2017 er det etablert en prøveordning med fem institusjoner: Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet, Universitetet i Oslo, Universitetet i Stavanger, Høgskolen i Sørøst-Norge og Høgskolen i Østfold. Ordningen blir utvidet med ytterligere fem institusjoner i 2018: Nord universitet, Universitetet i Tromsø – Norges arktiske universitet, Høgskulen på Vestlandet, Universitetet i Bergen og Høgskolen i Innlandet. Foreløpig er det ikke knyttet økonomiske virkemidler til avtalene.

Innholdet i avtalen skal i hovedsak utarbeides etter initiativ fra institusjonen, men departementet kan også ta initiativ til at enkelte forhold blir drøftet. En forutsetning for utviklingsavtalen er at departementet og institusjonen er enige om innholdet. Departementet tar sikte på at avtalen skal vare i tre-fire år, og at vurderingen av måloppnåelsen vil skje gjennom kvalitative og kvantitative måleparametre, som institusjonen og departementet er blitt enige om som del av avtalen. Målene i utviklingsavtalen må være operasjonaliserbare og etterprøvbare og skal være en integrert del av eller samordnet med målstrukturen til institusjonen. Avtalen inngår i tildelingsbrevet.

Utviklingsavtalen skal bidra til den faglige utviklingen ved institusjonen og være til støtte for styret. Avtalen rokker ikke ved det ansvaret styret har for planer, strategier og forvaltning. Avtalen skal tjene som instrument for å løfte saker eller områder der styret og ledelsen ser behov for særskilt oppmerksomhet og trykk på gjennomføring. Utviklingsavtalen skal også være et virkemiddel for nasjonal koordinering på frivillig basis.

Prøveordningen legger grunnlaget for at utviklingsavtaler skal bli en fast del av styringsdialogen for alle de statlige institusjonene. Departementet tar sikte på at alle statlige universiteter og høyskoler skal ha utviklingsavtaler fra 2019, og at alle institusjonene på sikt skal ha samme avtaleperiode. Departementet mener at et system med utviklingsavtaler der avtalene starter og slutter samtidig, vil være viktig for å nå målet om bedre arbeidsdeling.

Departementet vil i dialog med sektoren vurdere behovet for forenkling av målstrukturen for universiteter og høyskoler, for å sikre at utviklingsavtalene spiller godt sammen med denne og ikke fører til mer byråkrati, men heller bidrar til å effektivisere og forbedre styringen.

I Prop. 1 S (2016–2017) for Kunnskapsdepartementet ble det varslet at departementet tar sikte på å legge fram forslag til hvordan økonomiske virkemidler kan kobles til avtalene. Institusjonene har spilt inn synspunkter om ulike modeller for finansiering. Regjeringen holder fast ved at det skal knyttes økonomiske virkemidler til utviklingsavtalene og tar sikte på at finansiering av avtalene kan implementeres i 2019, når alle institusjonene har utviklingsavtaler. På bakgrunn av innspillene fra sektoren vil departementet legge frem

forslag til finansieringsmodell for utviklingsavtaler i Prop. 1 S (2018–2019) for Kunnskapsdepartementet.

2.3 Utviklingsavtale med Universitetet i Oslo

Universitetet i Oslo (UiO) ble av Kunnskapsdepartementet spurt om å delta som pilotinstitusjon i arbeidet med utvikling av flerårige utviklingsavtaler mellom departementet og den enkelte institusjonen.

Intensjonen med avtalen er å styrke institusjonens strategiske utvikling innenfor de overordnede rammene for sektoren. Avtalen inneholder mål på prioriterte utviklingsområder som skal bidra til å tydeliggjøre institusjonens profil og på sikt gi bedre arbeidsdeling i sektoren.

Innholdet i avtalen er utarbeidet gjennom en prosess i 2016 med innspill fra UiO og dialog med departementet blant annet i fellesmøte for pilotinstitusjonene og i etatsstyringsmøtet.

UiO har en uttalt målsetting om å ytterligere styrke sin internasjonale posisjon. Det er således et grunnleggende premiss at utviklingsavtalen bidrar til å videreutvikle UiO som et europeisk ledende og forskningsintensivt universitet innenfor et bredt spekter av disipliner og fag – samtidig som profesjonsfakultetenes brede samfunnsansvar ivaretas. Disse ambisjonene er forankret i UiOs *Strategi 2020*.³ Det legges for øvrig til grunn at rapporteringen i forbindelse med avtalen ikke skal bidra til økt rapporteringsbyrde/byråkratisering.

Målene i utviklingsavtalen skal realiseres innen våren 2020. Endelig rapport om måloppnåelse skal inngå i UiOs *Årsrapport 2019–2020*.

I 2018 vil det ikke være midler knyttet til utviklingsavtalen. Målene i avtalen skal kunne realiseres innenfor eksisterende finansielle ressurser. Dersom økonomiske virkemidler knyttes til i avtaleperioden, tar departementet initiativ til dialog om eventuell justering av avtalen slik at den tilpasses nye forutsetninger.

Institusjonen skal omtale status for oppfølging av utviklingsavtalen i årsrapporten hvert år. Her skal det fremgå hva som er status på måleparametre/milepæler sammenlignet med utgangspunktet for avtalen.

Første dialog om utviklingsavtalen er etatsstyringsmøtet våren 2018. Denne dialogen kan også gi muligheter for justeringer i avtalen.

---

³ <http://www.uio.no/om/strategi/Strategi2020Norsk.pdf>

Utviklingsmål for Universitetet i Oslo

Det overordnede målet for utviklingsavtalen mellom UiO og departementet er *økt utdanningskvalitet og internasjonalisering basert på forskning av høyeste kvalitet – innenfor et bredt spekter av fag og disipliner.*

1. Fremragende utdanningskvalitet

UiO har som ambisjon å knytte forskning og utdanning enda tettere sammen og derigjennom styrke utdanningskvaliteten. For et internasjonalt ledende universitet er forskning nært knyttet til – og avhengig av – utdanningsvirksomheten ved institusjonen. Som et forskningsintensivt breddeuniversitet med flere universitetsmuseer har også UiO en unik mulighet til å skape enda mer tverrfaglige forsknings- og utdanningsmiljøer. UiO har som ambisjon at dette skal utnyttes enda bedre. UiO er også opptatt av å sikre gode utviklingsvilkår for profesjonsfagene, og vil sikre at øvrige tiltak for styrket utdanningskvalitet bidrar til et slikt overordnet hensyn.

Måloppnåelsen vurderes på bakgrunn av gjennomføring av utvalgte tiltak og analyser av nøkkeltall:

- A. *Samordning av undervisningsressurser:* UiO vil i 2017 etablere en koordinerende enhet for støtteressurser for utdanning (Senter for læring og utdanning). Å samle eksisterende støtteressurser knyttet til utdanningsområdet under en tydelig faglig ledelse, vil gi arbeidet med utdanningskvalitet ved institusjonen et ytterligere løft. UiO vil også vurdere muligheten for å opprette et akademi for fremragende utdanning, som kan ses i sammenheng med det øvrige arbeidet med meritteringstiltak ved UiO. En slik satsing vil ha overføringsverdi i sektoren. Måloppnåelse vurderes på bakgrunn av gjennomføring av tiltakene.
- B. *Fysisk læringsmiljø:* Med støtte i «Masterplan for eiendommer» vil UiO arbeide med hvordan nye digitale arbeids- og samhandlingsvaner bør prege utformingen av det fysiske læringsmiljøet i form av bygningsmessige og arkitektoniske løsninger mv. Spesielt skal mulighetene for en kompetanseoppbygging i tilknytning til UiOs forskningsmiljøer innen læring og pedagogikk forsøkes utnyttet. Målet er at arbeidet skal munne ut i et sett prinsipper eller en veileder for utvikling av fremtidens undervisningslokaler og hvordan det best mulig kan legges til rette for studentenes egen læring i en digital kontekst. I lys av at en stadig større del av institusjonens samlede økonomiske ramme fremover vil måtte bli brukt til å vedlikeholde historiske/vernede bygninger, vil UiO utrede alternative bærekraftige eierskapsmodeller for disse byggene. Dette er særlig relevant for den selvforvaltende delen av sektoren. Måloppnåelse vurderes på bakgrunn av gjennomføring av tiltakene.
- C. *UiOs lærerutdanning:* UiO er Norges største lektorutdanner på universitetsnivå. ProTed – senter for fremragende utdanning, i samarbeid med Universitetet i Tromsø – Norges arktiske universitet, har som mål å fremme kvalitet i høyere utdanning og bidra til utviklingen av integrerte lærerutdanninger. UiO vil utvikle en mer helhetlig profil på lærerutdanningene, blant annet gjennom å videreutvikle samarbeidet med Høgskolen i Oslo og Akershus (HiOA) og Oslo kommune. Måloppnåelse vurderes på bakgrunn av

gjennomføring av konkrete samarbeidstiltak med HiOA og Oslo kommune knyttet til lærerutdanningene, og årlig analyse av søker- og kandidattall for UiOs lærerutdanninger.

- D. *Poenggivende praksis*: UiO vil legge til rette for bedre kontakt mellom academia og arbeidsliv i utdanningsprogrammene, blant annet gjennom å sikre uttelling for praksis i ulike utdanningsprogrammer. Måloppnåelse vurderes på bakgrunn av utvikling av system for poenggivende praksis i nært samarbeid med partene i arbeidslivet, og årlig analyse av antall kandidater med poenggivende praksis i arbeidslivet.
- E. *Studiepoengproduksjon*: UiO har som ambisjon å løfte studiepoengproduksjonen per student (studiesuksess). UiO vil gjennomføre en omfattende analyse av studiesuksess ved UiO i 2017. Måloppnåelse vurderes for øvrig på bakgrunn av årlige analyser av kandidat- og studiepoengtall.
- F. *Evaluering av utdanningskvalitet*: UiO vil utarbeide en rapport om andre universiteters metoder for evaluering av utdanningskvalitet, og på basis av dette vurdere å innføre en egen metode for slik evaluering for å kunne bidra til årlige forbedringer av utdanningskvaliteten. Et slikt prosjekt vil kunne ha stor relevans for sektoren.
- G. *Bedre arbeidsdeling i sektoren*: På sikt – når flere institusjoner omfattes av utviklingsavtaler – kan koordinering av fagtilbud inngå som en del av avtalegrunnlaget. I løpet av 2017 vil UiO arbeide for å utvikle minst en konkret modell for nasjonalt SAK-samarbeid innenfor et spesifikt fagområde – med økt internasjonal synlighet og faglig kvalitet som drivere. Måloppnåelse vurderes på bakgrunn av fremdrift i UiOs prosesser knyttet til nasjonal og nordisk arbeidsdeling.

2. Økt forskningsaktivitet i Horisont 2020

Deltakelse i Horisont 2020 er en tydelig indikator på forskningskvalitet. UiO har økt EU-deltakelse som en av de viktigste prioriteringene i tråd med regjeringens «Strategi for forsknings- og innovasjonssamarbeidet med EU». Når det gjelder ERC-tildelinger generelt, ligger UiO på et godt internasjonalt nivå; når det gjelder tilslag innenfor tematiske satsinger og enkelte fagretninger – herunder medisin og IKT – har institusjonen et forbedringspotensial, jf. bl.a. Forskningsbarometeret 2016.

Måloppnåelsen vurderes på bakgrunn av gjennomføring av utvalgte tiltak og analyser av nøkkeltall:

- A. *Oppfølging av EU-benchmark*: UiO har – med utgangspunkt i UiO og ulike europeiske universiteter – gjennomført en sammenlignende undersøkelse av faktorer som påvirker deltakelse i EU-forskning. I lys av undersøkelsen er det fremkommet en rekke anbefalinger til tiltak som UiO vil implementere. Tiltakene omhandler bl.a. et styrket støtteapparat for prosjekter i driftsfasen, interne incentiver for koordinatorprosjekter, og mer systematisk kompetansebygging ved institusjonen. Konkret innfasing av tiltak vil besluttes i 2017.
- B. *Søknader og gjennomslag innenfor de tematiske områdene i Horisont 2020*: UiO har et potensial for større gjennomslag innenfor tematiske områder i Horisont 2020, herunder helse. UiO vil forsterke samhandlingen med Helse Sør-Øst/Oslo universitetssykehus

(HSØ/OUS) for bedre å utnytte det potensialet som ligger i et samarbeid i forbindelse med søknader til helseprogrammet. Måloppnåelse vurderes på bakgrunn av årlig analyse av relevante nøkkeltall (antall søknader, prosjekter mv.) samt samarbeidsprosjekter med HSØ/OUS i forbindelse med søknader innen helse i Horisont 2020.

- C. *Rekruttering innen Marie Sklodowska Curie Actions (MSCA)*: UiO har et godt utgangspunkt innenfor MSCA, men ønsker å tiltrekke seg enda flere gode enkeltkandidater – særlig på post.doc-nivå (MSCA-IF). UiO vil sette i gang en særskilt analyse/benchmark av sammenlignbare institusjoner i Europa som lykkes på dette området, for på denne måten utforme målrettede tiltak. Det antas at en slik analyse vil være av interesse for sektoren som helhet. Måloppnåelse vurderes for øvrig på bakgrunn av årlig analyse av relevante nøkkeltall (antall søknader, prosjekter mv.).

3. Mer omfattende internasjonalt forsknings-, utdannings- og innovasjonssamarbeid

Kunnskap kjenner ingen landegrenser. Et hovedmål i [Strategi 2020](#) er at UiO skal være et grensesprengende universitet, både faglig og geografisk. Som et ledd i dette skal UiO legge bedre til rette for tverrfaglig samarbeid. Tverrfaglighet skal vektlegges innenfor forskning og utdanning både hjemme og ute. Det internasjonale engasjementet skal bli enda større, blant annet gjennom økt deltakelse i strategiske partnerskap, klyngesamarbeid og i det europeiske forskningsområdet. Økt internasjonalisering av utdanningene vil også være med på å løfte utdanningskvaliteten ytterligere

Måloppnåelsen vurderes på bakgrunn av gjennomføring av utvalgte tiltak og analyser av nøkkeltall:

- A. *Europeisk universitetsnettverk*: Det nystartede nettverket «The Guild of European Research-Intensive Universities», hvor UiO er eneste norske medlem, har ambisjoner om et bredt, inter-institusjonelt samarbeid innenfor forskning, utdanning og innovasjon – i tillegg til et forsterket nærvær til politiske prosesser i EU. Etableringen av Guild Policy Labs skal bidra til en enda sterkere tilknytning mellom akademia og samfunn. Måloppnåelse vurderes ved kvalitativ vurdering av resultater (antall og type samarbeidsprosjekter, arrangementer, mv.).
- B. *Innovasjonsløft ved UiO og samarbeidsprosjekter med internasjonalt næringsliv*: UiO vil fortsette å styrke koblingen mellom fremragende grunnforskning og nytt næringsliv. Som en følge av satsingen «Innovasjonsløft for UiO» vil det implementeres målrettede tiltak innen utdanningsområdet i løpet av 2017-18. Videre har UiO som ambisjon å utvikle samarbeidsprosjekter med næringslivet, primært innenfor rammen av «The Guild»– for UiOs del ideelt innen livsvitenskaps-området og tilhørende klyngeambisjoner. Måloppnåelse vurderes for øvrig ved årlig analyse av relevante nøkkeltall fra UiOs TTO.
- C. *UiO: Livsvitenskap og ny ny livsvitenskap-klynge*: Livsvitenskapen har stort næringspotensial og vil gi arbeidsplasser og nødvendig omstilling til en grønnere økonomi. Et nytt bygg for livsvitenskap, farmasi og kjemi ved UiO skal legge til rette for fremragende forskning, undervisning og innovasjon i tett samarbeid med helseforetak, kommune og næringsliv. På sikt har UiO ambisjoner om at Gaustadbekkdalen skal

utgjøre sentrum for en ny livsvitenskap-klynge. Måloppnåelse vurderes på bakgrunn av prosjekter og resultater knyttet til UiO:Livsvitenskap, og fremdrift i klynge-etablering.

- D. *Studentutveksling og samarbeid med utenlandske institusjoner*. UiO vil utvikle den internasjonale profilen på studieprogrammene og legge til rette for økt studentutveksling. UiO har som ambisjon å øke antallet utreisende utvekslingsstudenter og inngå flere gjensidig forpliktende avtaler om langvarig studieprogramsamarbeid med utenlandske institusjoner. Måloppnåelse vurderes på bakgrunn av innfasing av «fritt semester» i flere studieprogrammer, samt årlig analyse av relevante nøkkeltall (utreisende utvekslingsstudenter, andelen studenter med utvekslingsopphold, felles grader, doble grader, felles semestre/emner og PhD cotutelle-avtaler).

3. Budsjett for 2018

Stortinget har vedtatt statsbudsjettet for 2018, jf. Innst. 12 S (2017–2018) og Prop. 1 S (2017–2018). Vi ber institusjonen merke seg føringene og forventningene som er gitt av komiteen i innstillingen.

3.1 Budsjettvedtak kap. 260 post 50

Stortinget har bevilget totalt 34,4 mrd. kroner over kap. 260 post 50 i 2018 til universiteter og statlige høyskoler.

Kunnskapsdepartementet tildeler med dette **5 488 268 000 kroner** til Universitetet i Oslo. Tabellen nedenfor viser saldert budsjett for 2017, endringene i budsjetttrammen fra 2017 til 2018 og saldert budsjett for 2018.

Tabell 1	Beløp (i kroner)
Saldert budsjett for 2017, jf. Innst. 12 S (2016–2017)	5 304 829 803
Konsekvensjustering	-8 235 000
Justering for pris- og lønnsøkning	143 008 197
Nye studieplasser og opptrapping av 500 IKT-studieplasser	4 462 500
Andre budsjettendringer	39 499 500
Resultatbasert uttelling åpen budsjetttramme	11 883 000
Resultatbasert uttelling lukket budsjetttramme	-7 180 000
Saldert budsjett for 2018, jf. Innst. 12 S (2017–2018)	5 488 268 000

For en forklaring av de enkelte endringene vises det til *Orientering om statsbudsjettet 2018 for universitet og høyskoler*.

Oppgavene Universitetet i Oslo har knyttet til regionale komiteer for medisinsk og helsefaglig forskning, vil bli utvidet som følge av gjennomføring av ny EU-forordning om klinisk utprøving av legemiddel på mennesker. Dette arbeides styrkes med 2 259 000 kroner, som er lagt inn i budsjetttrammen til universitetet fra og med 2018.

Departementet kommer i supplerende tildelingsbrev tilbake til tildeling av midler for å stimulere til samarbeid, arbeidsdeling, konsentrasjon og sammenslåinger, samt midler til oppgradering av bygg for selvforvaltende institusjoner.

3.2 Budsjettvedtak kap. 281 post 01

Stortinget har bevilget totalt 351,7 mill. kroner over kap. 281 post 01 i 2018 til felles tiltak for universiteter og høyskoler.

Midlene som står oppført i tabellen nedenfor, tildeles med dette Universitetet i Oslo.

Tabell 2 Midler over kap. 281 post 01

<u>Tiltak</u>	<u>Beløp (i kroner)</u>
Saving Oseberg 2	5 000 000
Rekrutteringsstillinger	2 877 000
Sum tildeling over kap. 281 post 01	7 877 000

Saving Oseberg 2

Midlene skal brukes til oppfølging av sikring og bevaring av vikingskipene (Saving Oseberg 2), blant annet til å beholde forskere som allerede er i prosjektet.

Rekrutteringsstillinger

Midlene skal brukes til syv rekrutteringsstillinger, hvorav minst fire skal brukes innenfor IKT med vekt på IKT-sikkerhet (herunder kryptologi). Departementet forventer at antallet rekrutteringsstillinger institusjonen har innenfor IKT samlet sett, øker tilsvarende antallet nye rekrutteringsstillinger. Stillingene får en tredjedel budsjettvirkning i 2018 og hel budsjettvirkning fra og med 2019. Departementet tar sikte på å legge midlene til disse rekrutteringsstillingene inn i budsjetttrammen til universitetet på kap. 260 post 50 i statsbudsjettet for 2019.

De tildelte midlene kan kreves helt eller delvis tilbakebetalt dersom de ikke benyttes i samsvar med forutsetningene.

3.3 Budsjettvedtak kap. 281 post 45

Stortinget har bevilget totalt 11,4 mill. kroner over kap. 281 post 45 i 2018 til investeringer i utstyr og vedlikehold i universitets- og høyskolesektoren.

3.4 Fullmakter

Stortinget har gitt de statlige universitetene og høyskolene særskilte fullmakter som fornyes for ett år av gangen i forbindelse med Stortingets behandling av statsbudsjettet. I tillegg har

departementet delegert en rekke administrative fullmakter til institusjonene. En fullstendig oversikt over delegerte fullmakter finnes vedlagt.

Vi gjør oppmerksom på at fullmakten til å inngå forlik eller innrømme ansvar i saker om erstatning, er økt fra 250 000 kroner til 300 000 kroner.

4. Andre forutsetninger og krav

4.1 Arbeidslivskriminalitet

Offentlige oppdragsgivere har som innkjøpere av varer og tjenester et særskilt ansvar for å motvirke arbeidslivskriminalitet. Det forventes at offentlige virksomheter går foran i arbeidet med å fremme et seriøst arbeidsliv. Institusjonen skal ved tildeling av oppdrag og i oppfølging av inngåtte kontrakter sikre at deres leverandører følger lover og regler. Institusjonen skal i årsrapporten redegjøre for resultater fra oppfølging av inngåtte kontrakter og hvordan virksomhetens anskaffelser er innrettet for å gjennomføre dette hensynet. Vi ber virksomheten gjøre seg kjent med [rundskriv H-8/17](#).

4.2 Samfunnssikkerhet og beredskap

[Styringsdokument for arbeidet med samfunnssikkerhet og beredskap i kunnskapssektoren](#) skal ligge til grunn for institusjonens arbeid på dette feltet. Institusjonen skal utføre virksomhetstilpassede risiko- og sårbarhetsanalyser (ROS) minimum annet hvert år, ha oppdaterte krise- og beredskapsplaner og gjennomføre årlige kriseøvelser.

Disse kravene til samfunnssikkerhet og beredskap omfatter også informasjonssikkerhetsarbeidet. Institusjonen skal påse at informasjonssikkerhetsarbeidet er i samsvar med [eForvaltningsforskriften](#). Se også UNINETTs [Veileder i ledelsessystem for informasjonssikkerhet i UH-sektoren](#), Nasjonal sikkerhetsmyndighets [tiltak mot dataangrep](#) og Utdanningsdirektoratet og Politidirektoratets [Veiledning i beredskapsplanlegging](#).

Med utgangspunkt i tidligere årsrapportering fra universiteter og statlige høyskoler og en generell risikovurdering, har departementet særskilt oppmerksomhet om informasjonssikkerhet⁴. Det forventes at styret tillegger dette arbeidet samme viktighet. Departement fastsatte i 2017 [Digitaliseringsstrategi for universitets og høyskolesektoren](#) hvor det forventes at kunnskapsvirksomhetene i sektoren har en egen strategisk interesse i å løfte informasjonssikkerheten høyere enn de nasjonale minstekravene.

Institusjonen har ansvaret for å tilrettelegge for arbeidet med samfunnssikkerhet og beredskap ved virksomheter institusjonen har ansvar for, herunder overfor eventuelle institutter i utlandet. Institusjonen bør vurdere tilrettelegging av arbeidet med

---

⁴ Se blant annet Riksrevisjonens omtale av svakheter ved informasjonssikkerhet i statlige virksomheter i [Dokument 1 \(2017-2018\) Riksrevisjonens rapport om den årlige revisjon og kontroll for budsjettåret 2016](#), NSMs omtale av overordnet risikobilde i [Risiko 2017 – risiko og sårbarheter i en ny tid](#) og forskningsrapporten [Styring av informasjonssikkerheten i universiteter og høyskoler](#)

samfunnssikkerhet og beredskap overfor aksjeselskaper hvor institusjonen har over 50 prosent eierskap.

Institusjonen skal i *Årsrapport (2018–2019)* rapportere på følgende:

1. Er det gjennomført/revidert en ROS-analyse i 2017 eller 2018, og er den fulgt opp gjennom dokumenterte tiltak?
2. Er det gjennomført og evaluert en kriseøvelse i 2018, og er den fulgt opp gjennom dokumenterte tiltak?
3. Beskriv kort (0,5 - 1 side) institusjonens ledelsessystem for informasjonssikkerhet. I tillegg skal følgende spørsmål besvares:
  - a. Er ledelsens gjennomgang gjennomført og dokumentert? Vurderes og iverksettes forbedringstiltak etter ledelsens gjennomgang?
  - b. Har ledelsen vurdert revisjon av ledelsessystemet som intern eller ekstern revisjon?

Dersom spørsmål 1 og/eller 2 besvares med "nei", må institusjonen opplyse om hvorfor tiltaket ikke er gjennomført, og presentere en forpliktende plan for når og hvordan tiltaket skal gjennomføres.

4.3 Lærlinger

Regjeringen og partene i arbeidslivet har inngått en samfunnskontrakt for flere læreplasser for perioden 2016–20. Målet med kontrakten er å sørge for at alle kvalifiserte elever som ønsker det, skal få tilbud om læreplass. Se mer informasjon på nettsiden www.udir.no.

Institusjonen skal ha lærlinger tilknyttet seg, og minst like mange i 2018 som i 2017. Antallet lærlinger skal stå i et rimelig forhold til virksomhetens størrelse. Institusjonen skal også hvert år vurdere om antall lærlinger kan økes, og om det er mulig å tilby opplæring i nye lærefag. Alle statlige virksomheter skal knytte seg til opplæringskontoret OK Stat eller et annet opplæringskontor.

I *Årsrapport (2018–2019)* skal institusjonen rapportere antall lærlinger per år i perioden 2014–18 og om det er vurdert å øke antallet lærlinger og innenfor hvilke fag, samt orientere om hvilket opplæringskontor virksomheten er tilknyttet. Virksomheter som ikke har oppfylt kravene, må redegjøre for årsaken til det og hva de har gjort for å oppfylle kravene.

4.4 Bygg og infrastruktur

Bygg og infrastruktur er viktige strategiske virkemidler for høyere kvalitet i utdanning og forskning. Styret har ansvar for å sikre arealeffektive, miljøvennlige og fremtidsrettede løsninger som legger til rette for moderne arbeids- og læringsformer. Institusjonene skal ha campusplaner som legger grunnlag for prioritering av byggebehov. Før nye byggeprosjekter foreslås må institusjonene vurdere om behovene kan dekkes innenfor eksisterende bygningsmasse.

Kunnskapsdepartementet forutsetter at nye private leiekontrakter inneholder klausul om fremleie. Klausul om oppsigelse skal vurderes i hvert enkelt tilfelle.

Departementet har satt samfunns- og effektmål for større bygge- og rehabiliteringsprosjekter i sektoren. Institusjonene må ta hensyn til disse målene i styringen av og planene for virksomheten.

Selvforvaltende institusjoner skal ha langtidsplaner for verdibevarende vedlikehold og oppgraderinger med tilhørende årlige budsjettavsetninger.

Selvforvaltende institusjoner skal utarbeide forvaltningsplaner for bygninger og anlegg i verneklasse 1 og 2.

De selvforvaltende universitetene skal ha innført ny felles internhusleieordning fra 1. januar 2018.

4.5 Anskaffelser

Riksrevisjonen har gjennom mange år påpekt feil og mangler i etterlevelsen av anskaffelsesregelverket i universitets- og høyskolesektoren. I 2016 gjennomførte Riksrevisjonen en etterlevelsesrevisjon av anskaffelsesvirksomheten ved fire universiteter. Selv om revisjonen viste at universitetene har rammeverk for styring og gjennomføring av anskaffelsesvirksomheten på alle nivåer, avdekket undersøkelsen at det fortsatt er svakheter knyttet til etterlevelsen av eget rammeverk, interne regler og rutiner. Revisjon av enkeltinstitusjoner har også vist at det blant annet fortsatt foregår ulovlige direkte anskaffelser uten kunngjøring og konkurranse, at det foretas kjøp på utløpte avtaler og at konkurransegrunnlag ikke er dokumentert.

Departementet forutsetter at institusjonene i egen regi eller gjennom anskaffelser eller samarbeid med andre institusjoner, sørger for kapasitet og kompetanse til å gjennomføre den administrative forvaltningen med tilstrekkelig kvalitet. Departementet ber virksomhetene vurdere hvordan anskaffelsesområdet følges opp internt, om virksomheten har tilstrekkelig kapasitet til å utøve intern kontroll av innkjøp, hvordan internkontrollen fungerer, om det har vært forbedringer i organiseringen og oppfølgingen de senere årene.

4.6 Samordning mellom universiteter og helseforetak

Arbeidsgruppen som på oppdrag fra Helse- og omsorgsdepartementet og Kunnskapsdepartementet skrev rapporten *Samordnet praksis for budsjettering og regnskapsføring av forsknings- og utviklingsprosjekter innen helse (2015)*, fant at det i liten grad er inngått omforente retningslinjer mellom universiteter og universitetssykehus vedrørende valg av vertskapsinstitusjon for eksternt finansierte prosjekter der forskerne er tilsatt både i universitetet og sykehuset. Også Husebekk-utvalget viste i sin rapport *Samordning mellom universiteter og helseforetak (2016)* til at det etterspørres tydeligere

retningslinjer for plassering av prosjekter som krysser sektorgrensene. Kunnskapsdepartementet ber de fire universitetene med medisinutdanning om å samarbeide med de regionale helseforetakene om å utarbeide felles retningslinjer for avklaring av vertskapsrollen i eksternt finansierte prosjekter. Arbeidet må sees i sammenheng med de regionale helseforetakenes arbeid med å utrede og pilotere en totalkostnadsmodell for eksternt finansierte forskningsprosjekter. Kunnskapsdepartementet vil holde seg informert om saken gjennom Samarbeidsforum for samordning mellom universiteter med medisinutdanning og helseforetak.

5. Rapportering og resultatoppfølging

5.1 Rapportering om resultater og planer

Universiteter og høyskoler skal innen **15. mars 2018** sende dokumentet *Årsrapport (2017–2018)* til postmottak@kd.dep.no, med kopi til Riksrevisjonen og Database for statistikk om høgere utdanning (DBH). *Årsrapport (2018–2019)* skal sendes inn innen **15. mars 2019**. Departementet gjør oppmerksom på at årsrapporten skal publiseres på virksomhetens nettside innen 1. mai, jf. *Bestemmelser om økonomistyring i staten*, pkt. 2.3.3.

Årsrapporten skal gi et dekkende bilde av virksomhetens resultater og gi departementet grunnlag for å vurdere måloppnåelse og ressursbruk. Årsrapporten skal også inneholde planer og budsjett og annen informasjon av betydning for departementets styring og oppfølging, jf. *Bestemmelser om økonomistyring i staten*, pkt. 2.3.3. Nærmere krav til årsrapportene fremgår av dokumentet *Rapporteringskrav for årsrapport (2017–2018)* vedlagt fjorårets tildelingsbrev, og vedlagte dokument *Rapporteringskrav for årsrapport (2018–2019)*. Dokumentene er også tilgjengelige i DBH.

Universiteter og høyskoler skal rapportere data til DBH. Krav til datarapporteringen og fristene gjennom året finnes på DBHs nettsider:

<http://dbh.nsd.uib.no/dokumentasjon/rapporteringskrav/index.action>

Institusjonen skal avlegge delårsregnskap og årsregnskap for 2018. Departementet vil i egne brev angi hvilke frister og krav som vil gjelde for delårsregnskapene og årsregnskapet. Departementet viser til Finansdepartementets rundskriv R-11/2017 når det gjelder rapportering av regnskapsopplysninger til statsregnskapet for 2018.

En oversikt over hovedtrekkene i styringsdialogen mellom departementet og institusjonene er vedlagt.

5.2 Budsjettforslag for 2020

Institusjonene skal utarbeide budsjettforslag, dvs. satsingsforslag utenfor budsjettammen. Departementet bruker satsingsforslagene til å identifisere de viktigste behovene i universitets- og høyskolesektoren.

Frist for innsendelse av budsjettforslag for 2020 er **1. november 2018**. Forslagene sendes til postmottak@kd.dep.no. Se vedlegget *Veiledning for fremstilling av budsjettforslag for 2020*.

5.3 Styringsdialogen i 2018

Etatsstyringsmøtene skal være en strategisk dialog mellom departementet og institusjonens styre om institusjonens utvikling. Sentrale tema i møtene er institusjonens profil, ambisjoner, strategiske prioriteringer og utfordringer, sett i lys av nasjonale mål og prioriteringer, samt institusjonens resultater og rammebetingelser. Utviklingsavtalen er en del av dette.

Institusjonene som ikke hadde etatsstyringsmøte i 2017, blir innkalt til etatsstyringsmøte i 2018. I tillegg innkalles institusjonene som skal ha dialog om utviklingsavtale. Alle institusjonene får skriftlig tilbakemelding fra departementet.

Departementet inviterer med dette styret og direktør til etatsstyringsmøte i 2018. Etatsstyringsmøtet med dialog om utviklingsavtaler har en tidsramme på to timer og er berammet til **6. juni 2018 kl. 09.00-11.00**. Møtet vil finne sted i Kunnskapsdepartementets lokaler i Kirkegata 18. Vi ber om tilbakemelding på hvem som skal delta, senest to uker før møtedato. Departementet forventer at delegasjonen er bredt sammensatt.

Styret kan melde inn strategisk viktige saker for institusjonen til etatsstyringsmøtet samtidig med innsending av *Årsrapport (2017–2018)* **15. mars 2018**.

Departementet sender institusjonen dagsorden i god tid før møtet. Institusjonen får en skriftlig tilbakemelding fra departementet på bakgrunn av *Årsrapport (2017–2018)*, tilstandsrapporten for universitets- og høyskolesektoren 2018, resultatrapporteringen til DBH og dialogen i etatsstyringsmøtet.

Med hilsen

Toril Johansson (e.f.)
ekspedisjonssjef

Lars Vasbotten
avdelingsdirektør

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer

Vedlegg oppgitt nedenfor finnes på Kunnskapsdepartementets nettside:

<https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/tildelingsbrev-til-universiteter-og-hoyskoler-2018/id2581837/>

- *Orientering om statsbudsjettet 2018 for universitet og høyskolar*
- Fullmakter
- Hovedtrekk styringsdialogen
- Rapporteringskrav for årsrapport (2018–2019)
- Veiledning for fremstilling av budsjettforslag for 2020

Kopi til

Riksrevisjonen

Fylkesmannen i Oslo og Akershus

Studentsamskipnaden i Oslo og Akershus

Norsk senter for forskningsdata